

บทความวิจัย

เรื่อง “วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นสะท้อนสังคม : กรณีศึกษา วรรณกรรมแปลเรื่อง แท๊กซี่มีแมว”

โดย

นางสาว แพรววนิต ศรีดี

รหัสนักศึกษา 05580615

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นสะท้อนสังคม : กรณีศึกษา วรรณกรรมแปลเรื่อง “แท็กซี่มีแมว”
ผู้เขียน	นางสาวแพรววณิต ศรีดี
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารียา หุদিনทะ
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นสะท้อนสังคมกรณีศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่องแท็กซี่มีแมว เป็นการศึกษาวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่องแท็กซี่มีแมวซึ่งเป็นผลงานของยูจินากาโมริ อูกาวารรณ เบ็ญจโกคิ เป็นผู้แปล วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมและสภาพสังคมที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมโดยวิเคราะห์จากพฤติกรรมตัวละคร

ผลการศึกษาพบว่า ในวรรณกรรมเรื่องแท็กซี่มีแมวมีลักษณะสังคมแบบสมัยใหม่ ผู้แตงนำเสนอปัญหาที่เกิดในสังคมผ่านตัวละครรองหลายตัวที่เข้ามามีความสัมพันธ์กับตัวละครหลัก ทำให้พบว่าค่านิยมในการทำงานเปลี่ยนไป ผู้คนให้ความสำคัญกับผลลัพธ์หรือกำไรมากขึ้น และการรับเอาวัฒนธรรมอื่นเข้ามาส่งผลให้เกิดการปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมและวัฒนธรรมตะวันตก ตัวละครหลักเปรียบเสมือนตัวแทนวัฒนธรรมญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม ทำให้เกิดแรงกดดันและความเครียดจนประสบปัญหาในชีวิต ก่อนจะพบกับตัวละครหลักตัวที่สองเป็นแมวสามสีโดยเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งความโชคดีตามความเชื่อของญี่ปุ่นทำให้ชีวิตของตัวละครเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นด้วยการปรับตัวให้กลมกลืนไปกับวัฒนธรรมในสังคมแบบใหม่โดยที่ไม่สูญเสียเอกลักษณ์ของตนเอง

คำสำคัญ : ค่านิยม, วัฒนธรรม, สภาพสังคม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่อง วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นสะท้อนสังคม : กรณีศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง “แท็กซี่มีแมว” เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีญา หุদিনทะ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

แพรววนิต ศรีดี

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
1. บทนำ.....	1
2. วัตถุประสงค์.....	4
3. สมมติฐานการวิจัย.....	4
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	4
5. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
6 .ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
7. ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
7.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแปลญี่ปุ่น.....	5
7.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น.....	5
7.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของคนญี่ปุ่น.....	7
8. ผลการศึกษา.....	9
8.1 ตัวละครหลัก สึโตมุ สัญลักษณ์แทนวัฒนธรรมดั้งเดิม.....	9
8.2 ตัวละครหลัก มิโกะงามิ สัญลักษณ์แทนความเชื่อ.....	12
8.2.1 มิโกะงามิ กับบทบาทเชิงสัญลักษณ์.....	12
8.2.2 มิโกะงามิกับความโชคดี.....	13
8.2.3 มิโกะงามิผู้แนะนำทางแก้ปัญหา.....	14
8.2.4 มิโกะงามิผู้เป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์.....	17

9.สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	20
บรรณานุกรม.....	22

1. บทนำ

ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ที่ยาวนานกว่า 600 ปี มีการแลกเปลี่ยนกันทั้งในด้านการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับหนังสือต่างประเทศที่ ผ่านกระบวนการแปลจากภาษาหนึ่งมาสู่อีกภาษาหนึ่งนั้น ไม่ได้เป็นเพียงแค่การถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งสู่อีกภาษาหนึ่ง เพื่อถ่ายโอนความคิด หรือวัฒนธรรมหนึ่งสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่งเท่านั้น หากแต่หนังสือแปลยังสะท้อนถึงอุดมการณ์แฝงต่างๆ ในงานแปล (ทนพร ตรีรัตน์สกุลชัย, 2558: 41)

ปัจจุบันนวนิยายแปลญี่ปุ่นวางจำหน่ายตามร้านหนังสือเป็นจำนวนมาก นวนิยายแปลญี่ปุ่นเรื่องแท็กซีมีแมว (ねこタクシー) ผลงานของ ยูจิ นากาโมริ เป็นหนึ่งในวรรณกรรมที่สะท้อนสังคมสมัยใหม่ และให้แง่คิดสำหรับผู้ที่ต้องการค้นหาความหมายของชีวิตโดยมีแมวเป็นตัวละครสำคัญที่พลิกผันเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง งานส่วนใหญ่ของยูจิ นากาโมริ จะเป็นซีรี่ย์เกี่ยวกับสัตว์ เริ่มออกผลงานครั้งแรกในปี 2006 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันมีทั้งสิ้น 10 เรื่อง เช่น ‘INUGOE’ ‘NEKONADE’ รวมถึงแท็กซีมีแมวเล่มนี้ และยังเป็นโปรดิวเซอร์และผู้เขียนบทเรื่อง ‘NEKO ZAMURAI’ เรื่องราวของชาмуโรเลี้ยงแมวที่โด่งดังไปทั่วประเทศญี่ปุ่นและไต้หวัน นอกจากนี้ยูจิ นากาโมริ ยังมีผลงานการสร้างภาพยนตร์และละครมากกว่า 90 เรื่อง โดยเป็นทั้งเจ้าของบทประพันธ์และรับหน้าที่เขียนบทด้วย

“แท็กซีมีแมว” เป็นเรื่องราวของ มาเซงากิ สึโตมุ คนขับแท็กซี่วัยสี่สิบแปดปี ทำงานได้เงินเดือนน้อยต้องให้ภรรยาหาเลี้ยง ทำให้ลูกสาวไม่นับถือเขาผู้เป็นพ่อ สึโตมุเคยทำงานเป็นครูแต่ลาออกเพราะไม่มีความมุ่งมั่น เมื่อมาขับแท็กซี่งานก็ไม่ก้าวหน้าเช่นกัน มีปัญหาได้รับจดหมายร้องเรียกจากผู้โดยสารทำยอดเงินต่ำที่สุดในบริษัท ภายหลังจากได้พบกับ มิโกะงามิ แมวจรจัดสามสีที่มีขนาดตัวใหญ่มากที่สวนสาธารณะ ทำให้ชีวิตของเขาเปลี่ยนไป เขาได้เห็นมุมมองใหม่ๆ จากการที่มีมิโกะงามิอยู่ด้วย และได้เรียนรู้ว่าไม่ว่าใครก็ต้องดิ้นรนเพื่อเป้าหมายของตัวเอง เขาได้แอบพามิโกะงามิขึ้นบนรถ และพาไปทำงานด้วย ทำให้มีลูกค้าประจำแวะเวียนมาใช้บริการ ลูกค้าประจำของเขาแต่ละคนมีสายสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไม่คาดคิดโดยมิโกะงามิเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้คนเข้าหากัน ส่วนตัวสึโตมุหลังจากที่รับมิโกะงามิมาเป็นสมาชิกในครอบครัว เขามีเป้าหมายในชีวิตมากขึ้นเมื่อต้องการหาเลี้ยงมิโกะงามิเพิ่มอีกตัว ทำให้เขาคิดได้ว่าแค่แมวตัวเดียวเขายังไม่สามารถซื้ออาหารให้ ยังไม่สามารถเลี้ยงดูได้จะไปเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างไร กล่าวได้ว่ามิโกะงามิทำให้เขามีเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองนำไปสู่เหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นบทเรียนให้เขาเลือกเส้นทางชีวิตของตน

เนื้อเรื่องและตัวละครหลัก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแมวในความรู้สึกของคนญี่ปุ่น มีข้อสันนิษฐานว่าแมวเข้ามาในญี่ปุ่นเมื่อราว ปี ค.ศ. 600 ในยุคอะซึกะ โดยวัดของญี่ปุ่นจะหาแมวมาเลี้ยงเพื่อไล่หนู และป้องกันการกัดแทะคัมภีร์และตำราต่างๆไม่ให้เกิดความเสียหายแมวจึงเป็นสัตว์ที่ได้รับการยอมรับในสังคมญี่ปุ่นในยุคนั้นเป็นอย่างมากและนับว่าเป็นสัตว์เลี้ยงที่ถือว่ามีเกียรติและให้โชคลาภแก่ผู้เลี้ยง อีกทั้งยังเป็นผู้ช่วยรักษาประวัติศาสตร์ไม่ให้หายไป แสดงว่าประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับแมวมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ที่เป็นมงคลนำโชค ในประเทศญี่ปุ่นแมวได้รับความนิยมนอกเหนือจากสุนัขเพราะว่าไม่ต้องการการดูแลมากและสอดคล้องกับสังคมญี่ปุ่นที่กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ จึงนิยมเลี้ยงแมวไว้เป็นเพื่อนและช่วยให้ผ่อนคลายความเหงา ความเชื่อเกี่ยวกับแมวที่โด่งดังอีกอย่างหนึ่งคือแมวกวักญี่ปุ่นที่เรียกว่า Mameki-neko สำหรับรูปร่างหน้าตาของ มะเมะกิ-เนะโกะ หรือ แมวกวักจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับแมวพันธุ์พื้นเมืองของญี่ปุ่นชนิดหนึ่งที่ไม่มีหาง คนญี่ปุ่นจึงได้นับถือแมวในฐานะของสัญลักษณ์แห่งความฉลาด และความโชคดี ด้วยเหตุนี้ให้ศาลเจ้าในญี่ปุ่นจึงสร้างรูปปั้นแมวกวักขึ้นมาเพื่อวางไว้ในบริเวณศาลเจ้า ทำให้คนญี่ปุ่นนิยมนำรูปปั้นแมวกวักวางไว้ที่โต๊ะทำงาน ห้องนอน หรือห้องเรียนเพื่ออธิษฐานให้มีชีวิตรุ่งเรือง (ชนาภัทร สำเภาจันทร์, 2559: 16-19)

นอกจากความเชื่อเรื่องกับแมว นวนิยายเรื่องนี้ยังมีความน่าสนใจอีกประการคือการสะท้อนสภาพสังคมญี่ปุ่นร่วมสมัย สภาพสังคมญี่ปุ่นที่พบใน ‘แท็กซี่มีแมว’ เป็นสังคมญี่ปุ่นสมัยใหม่ที่ผสมผสานวัฒนธรรมแบบตะวันตกเข้ามา ทำให้วัฒนธรรมญี่ปุ่นเป็นวัฒนธรรมที่หลากหลาย เนื่องจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมารวมกัน แต่ไม่ได้หลอมเป็นหนึ่งเดียวกัน เช่น ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า อาหาร เป็นการกลมกลืนกันระหว่างแบบของญี่ปุ่นและตะวันตก (สำนักภาษาและวัฒนธรรม, 2544: 30) วิถีชีวิตแบบผสมผสานและแนวคิดของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่นแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานในสมัยสังคมสมัยใหม่ที่เริ่มให้ความสำคัญกับผลลัพธ์หรือกำไรมากขึ้น ในภาวะที่หน้าที่การงานมีไม่เพียงพอต่อจำนวนคน ค่าครองชีพสูงขึ้น ค่านิยมต่างๆในสังคมเริ่มมีความหลากหลาย คนญี่ปุ่นเริ่มตระหนักถึงคุณค่าอย่างอื่นนอกจากการทำงานส่งผลให้เน้นส่วนรบน้อยลงและสนใจความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น ในขณะที่แนวคิดดั้งเดิมของญี่ปุ่นนั้นแตกต่าง สำหรับคนญี่ปุ่นการทำงานเพื่อแสวงหาสิ่งตอบแทนไม่ใช่วัตถุประสงค์หลัก แต่คนญี่ปุ่นต้องการหาคุณค่าที่เกิดจากการทำงานนั้นมากกว่า คนญี่ปุ่นถือว่าการทำงานเป็นการฝึกตนอย่างหนึ่ง (สำนักภาษาและวัฒนธรรม, 2544: 36) ภายในเรื่องแท็กซี่มีแมวนี้ จะแสดงให้เห็นการปะทะกันระหว่างวิถีชีวิตแบบเดิมกับวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่โดยแสดงผ่านตัวละครที่มีวิถีคิดต่างกัน เช่น ตัวละครหนึ่งในเรื่อง

ชื่อ นุมะจิริ เป็นคนขับแท็กซี่ที่สลับกันใช้รถคันเดียวกับสีโตมุ เขาไม่เลือกวิธีการ ทั้งปฏิเสธรับผู้โดยสาร ระยะใกล้ แขวงคิวรถ รับผู้โดยสารนอกเขตให้บริการ ขับรถฝ่ากฎจราจร เพื่อให้ทำยอดเงินได้สูงสุด นุมะจิริ จึงเป็นตัวละครที่แสดงวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ ส่วนสีโตมุจะไม่กล้าทำผิดกฎเลยเพราะรู้สึกว่าคุณส่วนใหญ่จะเดือดร้อน ในตอนหนึ่งของหนังสือ ในวันหยุดสีโตมุได้พบกับคุณยายที่เคยนั่งรถแท็กซี่ของเขาต้องการให้เขาไปส่งที่บ้าน เขาไม่มีรถขับวันในหยุด จึงอาสาปั่นจักรยานไปส่งคุณยายแทนโดยไม่คิดเงิน ทำให้เห็นว่าสีโตมุไม่ได้หวังเงินแต่เขาต้องการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการทำงานในอาชีพของตนมากกว่าซึ่งเป็นวิถีคิดของคนญี่ปุ่นแบบดั้งเดิม

การปะทะกันระหว่างแนวคิดดั้งเดิมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่ของคนญี่ปุ่นที่แสดงให้เห็นในเรื่องอีกประการคือ เรื่องการวางตัว ในวัฒนธรรมญี่ปุ่น การพูดน้อยเป็นจริยธรรมอันดีงาม โดยพื้นฐานแล้วคนญี่ปุ่นจะไม่กระตือรือร้นเข้าไปพูดคุยกับใครก่อน สาเหตุมาจากประเทศญี่ปุ่นประกอบด้วยชนชาติเดียว พูดภาษาเดียวกัน และเติบโตในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ทำให้คนญี่ปุ่นไม่ค่อยมีโอกาสพบปะกับคนที่มีความนิยมแบบอื่น (คาทาสึยูกิ ฮาเซงาวะ, 2547: 19-20) ผู้เขียนแสดงความแตกต่างเรื่องการวางตัวผ่านตัวละคร ตัวละครหลายตัวในเรื่องพูดคุยกับคนอื่นกันอย่างเป็นธรรมชาติจากอิทธิพลของวัฒนธรรมอื่น บางตัวละครก็เจียบขีมิพูดน้อย อย่างเช่นสีโตมุ เป็นคนขี้อาย พูดน้อย คุยกับคนอื่นไม่เก่ง เขามักจะเก็บเรื่องราวไว้ในใจโดยจะพูดออกมาเวลาอยู่คนเดียวเท่านั้น

เมื่อวิเคราะห์จากเหตุการณ์ต่างๆที่นักเขียนนำเสนอผ่านตัวละคร อาจเปรียบได้ว่า สีโตมุเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมญี่ปุ่นดั้งเดิม เพราะเขามีลักษณะของวัฒนธรรมญี่ปุ่นหลายประการ และตัวละครอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องนั้นเป็นตัวแทนวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นการเผชิญหน้าระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น และวัฒนธรรมใหม่แบบตะวันตก สีโตมุประสบปัญหาต่างๆในชีวิต จนพบกับมิโกะงามิซึ่งอาจเป็นตัวแทนของสัญลักษณ์สิ่งนำโชค และการที่สีโตมุค่อยๆเปลี่ยนแปลงตัวเอง ไม่ใช่การเปลี่ยนวัฒนธรรมแต่เป็นการปรับตัวให้กลมกลืนไปกับวัฒนธรรมอื่นโดยที่ไม่สูญเสียความเป็นตัวเองไป ความสัมพันธ์ระหว่างสีโตมุและมิโกะงามิในแง่ของการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้ศึกษาเห็นว่า วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่องแท็กซี่มีแมว มีความน่าสนใจทั้งในด้านเนื้อหา กลวิธีการแต่ง ลักษณะตัวละคร มีการบรรยายที่ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามบุคคลในเรื่องเสมือนว่าอยู่ในเหตุการณ์เหล่านั้นจริงๆ นอกจากความสนุกเพลิดเพลินยังได้ข้อคิด มุมมอง ความเชื่อ

และสภาพสังคมญี่ปุ่นที่สอดแทรกไว้ในทุกตอนของเรื่อง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมแปล ญี่ปุ่นเรื่องแท็กซีมีแมวอย่างละเอียดทั้งด้านเนื้อหา กลวิธีการเขียน และคุณค่าที่ได้รับ

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพสังคมญี่ปุ่นและความเชื่อที่แสดงผ่านตัวละครและเนื้อเรื่อง ในวรรณกรรมแปล ญี่ปุ่นเรื่องแท็กซีมีแมว

3.สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาสังคมญี่ปุ่น วัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เข้าใจสภาพสังคมและตัวละครเชิงสัญลักษณ์ภายในวรรณกรรมเรื่องแท็กซีมีแมว

4.ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่อง แท็กซีมีแมว ของ ยูจิ นากาโมริ แปลโดย อุภาวรรณ เบ็ญจโกศิจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กำมะหยี่

5.วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 กำหนดความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการศึกษา และวิธีการศึกษา

5.2 ศึกษาวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่อง แท็กซีมีแมว ด้านเนื้อหาอย่างละเอียด

5.3 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมญี่ปุ่น วัฒนธรรมญี่ปุ่น ความเชื่อของญี่ปุ่น

5.4 สรุปการค้นคว้าวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่อง แท็กซีมีแมว และนำเสนอในรูปแบบของบทความวิจัย

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงสภาพสังคมร่วมสมัยของญี่ปุ่น ความเชื่อ วัฒนธรรม และธรรมเนียมที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่องแท็กซีมีแมว

7. ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแปลญี่ปุ่น

พรไพลิน สุวรรณฉวี (2556) ทำสารนิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์ตัวละคร เรื่อง ราโชมอน เพื่อวิเคราะห์ตัวละครรวมถึงมูลเหตุหรือปัจจัยต่างๆที่ส่งผล ต่อลักษณะของตัวละครและศึกษาคุณค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครในเรื่อง ราโชมอน จากการวิเคราะห์ตัวละครทั้ง6ตัวในเรื่องพบว่ามีมุมมองและการกระทำของตัวละครนั้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของตัวละครภายในเรื่องและพฤติกรรมต่างๆ ของตัวละครล้วนเกิดจาก แรงจูงใจทั้งสิ้น ตัวละครในเรื่องสามารถสะท้อนถึงความหลากหลายของมนุษย์และทำให้เห็นสัจธรรมของมนุษย์สิ่งที่มีมนุษย์แต่ละคนเห็นไม่เหมือนกันแม้เป็นสิ่งเดียวกันนั้นเป็นเพราะมนุษย์ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาแตกต่างกัน ทำให้มนุษย์มีความคิดและมุมมองในการมองชีวิตที่แตกต่างกัน จากการบอกเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นผ่านมุมมองของตัวละครที่ถ่ายทอดออกมาไม่เหมือนกันทำให้มองเห็นเกี่ยวกับตัวตนของคนเล่าอีกทั้งยังทำให้เข้าใจมนุษย์มากขึ้น ตลอดจนแง่มุมบางประการที่ผูกโยงอยู่กับเรื่องของการกดขี่ทางเพศสถานะของผู้หญิงในสังคมญี่ปุ่นและความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นนอกจากนี้ตัวละครในเรื่องราโชมอนนั้นเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนความเป็นไปในสังคมปัจจุบันได้อย่างสมจริงซึ่งจะเป็นประโยชน์และมีข้อคิดสำหรับผู้อ่านทั่วไป จากสารนิพนธ์เรื่องนี้ทำให้เห็นถึงการวิเคราะห์ตัวละครที่มีหลายรูปแบบ อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงแนวคิดในการสร้างตัวละครและพฤติกรรมที่ตัวละครแสดงออกสะท้อนให้เห็นถึงความคิดของตัวละครตอนนั้นๆ

7.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น

สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม (2544) จัดทำหนังสือเรื่อง ญี่ปุ่น 360 องศา อธิบายถึงความ เป็นมาของวัฒนธรรมญี่ปุ่นและลักษณะเด่นของวัฒนธรรมญี่ปุ่นว่า วัฒนธรรมญี่ปุ่นเป็นวัฒนธรรมที่ หลากหลาย อันเนื่องมาจากนำวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมารวมกัน ทั้งเสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย ตลอดจน ศาสนา แม้แต่ภาษาญี่ปุ่นก็มีคำที่มาจากภาษาจีนมากกว่าครึ่ง สาเหตุที่ญี่ปุ่นสามารถผสมผสานวัฒนธรรม หลากหลายเข้าด้วยกันจนเป็นวัฒนธรรมประจำชาตินั้น เพราะคนญี่ปุ่นกระตือรือร้นสนใจในวัฒนธรรมที่ แปลกออกไป และรับวัฒนธรรมต่างชาติตามที่จำเป็นมาใช้โดยไม่ให้แทรกแซงวัฒนธรรมดั้งเดิมจนต้อง สูญเสียไปด้วยการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมที่รับมาให้กลายเป็นวัฒนธรรมญี่ปุ่นซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่ เหมือนต้นแบบ นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ยังเขียนเกี่ยวกับทัศนคติต่อการทำงานของคนญี่ปุ่นว่า คนญี่ปุ่นขยัน

ทำงานมากทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นพัฒนาไปสู่ระดับโลก สำหรับคนญี่ปุ่นนั้น การทำงานเพื่อแสวงหาสิ่งตอบแทนไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักในการทำงาน คนญี่ปุ่นค้นหาคุณค่าที่เกิดจากการทำงานนั้นมากกว่า โดยคนญี่ปุ่นถือว่าการทำงานเป็นการฝึกตนอย่างหนึ่ง แม้ในปัจจุบันสำนึกต่อการทำงานของคนญี่ปุ่นจะเปลี่ยนไปบ้างแล้ว สาเหตุมาจากเศรษฐกิจญี่ปุ่นเข้าถึงจุดอิมตัวทำให้แม้ทำงานมากแต่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่ได้เพิ่มขึ้นเท่าไร ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานน้อย ทำให้คนญี่ปุ่นรุ่นใหม่ที่ได้รับอิทธิพลตะวันตกกระตือรือร้นต่อการทำงานน้อยลงและตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งอื่นนอกจากการทำงานมากขึ้น จากหนังสือเล่มนี้ทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมและธรรมเนียมของคนญี่ปุ่นในสังคม

ตำรงค์ ฐานติ (2545) เขียนหนังสือเรื่อง สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น กล่าวว่า เศรษฐกิจของญี่ปุ่นพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ญี่ปุ่นกลายเป็นชาติทุนนิยมสมัยใหม่ แต่การพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ญี่ปุ่นเกิดปัญหาตามมามากมายทั้งอิทธิพลและแรงกดดันจากภายนอก ญี่ปุ่นจึงพยายามผลักดันให้ประเทศก้าวหน้าจนกลายเป็นลัทธิทางการทหาร ซึ่งส่งผลให้เกิดโศกนาฏกรรมและเปลี่ยนโฉมหน้าญี่ปุ่นที่พื้นตัวใหม่ในยุคปัจจุบัน จากเหตุการณ์ที่ญี่ปุ่นพยายามสร้างความก้าวหน้าให้ประเทศ ญี่ปุ่นได้รับเทคโนโลยี ความรู้ และค่านิยม แบบตะวันตกเข้ามา กล่าวได้ว่า วิธีการพัฒนาประเทศให้เจริญทันสมัยของญี่ปุ่นคือการหลอหลอมเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา ส่งผลให้ภายในประเทศญี่ปุ่นเกิดการเผชิญหน้าระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่นและวัฒนธรรมตะวันตก การแผ่ขยายของวัฒนธรรมตะวันตกมีผลอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของญี่ปุ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศิลปะ สังคมญี่ปุ่นสมัยใหม่มีแนวคิดและวิถีชีวิตแบบตะวันตกแต่ยังมีวัฒนธรรมและความเชื่อแบบญี่ปุ่นที่ยังไม่หายไปไหน อาจกล่าวได้ว่า ญี่ปุ่นผสมผสานวัฒนธรรมและอิทธิพลต่างๆของต่างประเทศ และดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน จากหนังสือเล่มนี้ทำให้ทราบถึงอิทธิพลตะวันตกที่แพร่เข้ามาในประเทศญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้รับวัฒนธรรมจากตะวันตกด้านการทำงาน และค่านิยมของคนตะวันตก ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคม

คาทสึยูกิ ฮาเซงาวะ (2547) เขียนหนังสือเรื่อง “นี่แหละ! คนญี่ปุ่น” โดยมีเนื้อหาเสนอวัฒนธรรมและธรรมเนียมของคนญี่ปุ่นว่า คนญี่ปุ่นเป็นคนขี้อายไม่ถนัดที่จะกระตือรือร้นเข้าไปคุยกับใครก่อน สาเหตุมาจากการที่ประเทศญี่ปุ่นประกอบด้วยชนชาติเดียว เดิมโตมาจากสภาพแวดล้อมเดียวกันทำให้ไม่มีโอกาสได้พบคนที่มีความนิยมแบบอื่นเช่นชาวต่างชาติ แต่ไม่ได้หมายความว่าคนญี่ปุ่นจะไม่ยอมสื่อสารกับใครเพียงแต่ไม่ถนัดที่จะเป็นผู้เริ่มสนทนา และคนญี่ปุ่นจะไม่ชวนใครมาบ้านง่ายๆ เพราะคนญี่ปุ่นจะต้อนรับแขกที่มาบ้านอย่างดี ดังนั้นหากคนญี่ปุ่นชวนใครมาที่บ้านแสดงว่าเขาให้ความสำคัญกับ

คนนั้นมาก เป็นธรรมเนียมของคนญี่ปุ่นเมื่อได้รับเชิญไปที่บ้านคนญี่ปุ่นจะซื้อของขวัญไปฝากเจ้าบ้านด้วย เพื่อแสดงน้ำใจ เวลามอบของให้ผู้อื่นจะพูดถ่อมตนว่า นี่ไม่ใช่ของที่มีค่าอะไร ผู้รับจะไม่เปิดของต่อหน้าผู้ให้เพื่อรักษาน้ำใจเช่นกัน และคนญี่ปุ่นจะไม่ใช้คำพูดคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่น เพราะถือว่าการถ่อมตัวเป็นจริยธรรมที่ดีงาม ภายหลังจากวัฒนธรรมแบบตะวันตกเข้ามา คนญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยจะเปิดของขวัญต่อหน้าผู้รับ หรือ ใช้คำพูดอย่าง นี้อร่อยมากเลยนะ ฉันคิดว่าเธอต้องชอบแน่ๆ ซึ่งเป็นคำพูดแบบตะวันตก คนญี่ปุ่นยังใส่ใจเรื่องการรักษาความสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นจึงมีการให้ของตอบแทนกลับเวลาได้รับของจากผู้อื่น และจะไม่พูดปฏิเสธ หรือแสดงความรู้สึกตรงๆ โดยเลี่ยงที่จะพูดความจริง เพื่อไม่ให้ทำร้ายจิตใจฝ่ายตรงข้าม หนังสือเล่มนี้แสดงให้เห็นถึงธรรมเนียม การปฏิบัติตัว และพฤติกรรมของคนญี่ปุ่นที่มีความละเอียดอ่อน ทำให้การวางตัวของคนญี่ปุ่นแตกต่างจากตะวันตก เมื่อได้รับอิทธิพลตะวันตกเข้ามาทำให้ธรรมเนียมเล็กๆน้อยๆเหล่านี้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป

7.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของคนญี่ปุ่น

เมธินุช วรภักดิ์ภมร (2555) เขียนบทความวิจัยเรื่อง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ที่สะท้อนผ่านเทศกาล ประเพณีและพิธีกรรมของชาวญี่ปุ่น กล่าวไว้ว่า ความเชื่อเรื่องสัตว์ที่สะท้อนอยู่ในเทศกาล ประเพณีและพิธีกรรม เป็นความเชื่อที่ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญมาตั้งแต่โบราณ จนถึงได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เพราะชาวญี่ปุ่นมีศาสนาชินโตเป็นศาสนาประจำชาติซึ่งให้ความเคารพบูชาเทวดา เจตภูตที่สิงสถิตตามศาลเจ้า หรือที่เรียกว่า คะมิ รวมถึงเคารพสัตว์และธรรมชาติอีกด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์เป็นจุดเริ่มต้นการดำรงชีวิตของมนุษย์ ชาวญี่ปุ่นไม่ว่าจะทำอะไรต้องมีความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เทศกาลขอพรให้ม้าที่ทำงานหนักตลอดมามีสุขภาพแข็งแรง มีความเชื่อเรื่องสัตว์เป็นสิ่งมงคลด้านสุขภาพ ความร่ำรวยและขับไล่สิ่งโชคร้าย จากการศึกษาพบว่าชาวญี่ปุ่นไม่นำสัตว์มาเลี้ยงแค่เป็นสัตว์เลี้ยงดูเล่น หรือใช้งานเท่านั้น แต่ยังมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนญี่ปุ่น ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์บางอย่างเกิดจากคนญี่ปุ่นเอง และบางอย่างได้รับมาจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีน จากบทความวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสัตว์ที่สะท้อนความเชื่อในวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นที่มาจากความเชื่อเรื่องการเคารพธรรมชาติ ทำให้สัตว์ซึ่งธรรมชาติเป็นผู้สร้างมีความสำคัญกับชาวญี่ปุ่นเช่นกัน

ชนาภัทร สำเภาจันทร์ (2559) เขียนบทความวิจัยเรื่อง ศึกษาความหมายแมวในภาพยนตร์ญี่ปุ่น โดยนำเสนอภาพยนตร์ญี่ปุ่น 4 เรื่อง ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับแมวในสังคมญี่ปุ่น

และสังคมทั่วไป และสัญลักษณ์ของแมวในบทบาทต่างๆภายในภาพยนตร์ บทความวิจัยนี้กล่าวว่ แมวเป็นสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ตำนาน ความเชื่อของแต่ละสังคมมาอย่างยาวนาน ทั้งด้านความหมายของการนำโชค รุ่งเรือง และด้านของความชั่วร้ายแมวเป็นสัญลักษณ์ของปีศาจทำให้ในบางสังคมมีการฆ่าแมวเพื่อไม่ให้หน้าแมวมาทำพิธีกรรมไสยศาสตร์ ในสังคมญี่ปุ่นเชื่อว่าเริ่มมีการนำแมวเข้ามาในสมัยเอะซึกะ โดยเฉพาะวัดใช้แมวไล่จับหนูไม่ให้แทะคัมภีร์และตำราต่างๆ แมวจึงเป็นสัตว์ที่ได้รับการยอมรับในสังคมญี่ปุ่นในยุคนั้นเป็นอย่างมาก ญี่ปุ่นถือว่าแมวเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีเกียรติและให้โชคลาภแก่ผู้เลี้ยง ชาวญี่ปุ่นโบราณมีความเชื่อว่าแมวมีพลังในการส่งมอบคำสาปหากให้ฆ่าแมวจะต้องเผชิญเคราะห์กรรมยาวนาน7ชั่วคน และยังมีความเชื่ออีกอย่างหนึ่งที่โด่งดังมากของญี่ปุ่นคือ แมววักญี่ปุ่นซึ่งเรียกว่า Mameki-neko แมววักนั้นมีตำนานแฝงอยู่ในนิทานพื้นบ้านประเทศญี่ปุ่นและเล่าสืบต่อกันมา ทำให้คนญี่ปุ่นนับถือแมวในฐานะของสัญลักษณ์แห่งความฉลาดและความโชคดี ในศาลเต้าญี่ปุ่นจะสร้างรูปปั้นแมวยกขามาวางในบริเวณศาลเจ้าเป็นการบูชาเทพแมว ในปัจจุบันแมววักยังเป็นเครื่องรางไว้พกติดกระเป๋าของที่ระลึกเป็นสิ่งนำโชคอีกด้วย

จากบทความวิจัยที่ศึกษาภาพยนตร์ทั้ง 4 เรื่อง สรุปได้ว่าหน้าที่ของแมวในภาพยนตร์เป็นทั้งตัวเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์ แมวเป็นสัญลักษณ์ของความรักในรูปแบบต่างๆ เช่นความรักของคนในครอบครัว ความรักของคู่รัก ความทรงจำ อีกทั้งแมวยังเกี่ยวข้องกับความเชื่อและตำนานที่มีความหมายต่อชาวญี่ปุ่น ทำให้ภาพยนตร์หรือหนังสือที่ใช้แมวเป็นตัวแสดงจะมีเนื้อหาซาบซึ้ง แฝงแง่คิดและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก แมวในบทบาทตัวแสดงยังสะท้อนสังคมญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี เพราะญี่ปุ่นเป็นสังคมผู้สูงอายุจึงมักอยู่อย่างโดดเดี่ยว ทั้งปัญหาบุคคลหรือปัญหาสังคมในภาพยนตร์ใช้แมวเป็นสัญลักษณ์ของการแก้ปัญหาเพื่อให้ทุกอย่างคลี่คลาย ทำให้เห็นว่าแมวยังคงเป็นสัญลักษณ์ของเทพเจ้าที่คอยช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้คน และคนญี่ปุ่นยังมีความเชื่อเรื่องแมวเป็นสัตว์นำโชคอยู่แม้จะผ่านมาหลายศตวรรษแล้วก็ตาม จากบทความวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องแมวในสังคมญี่ปุ่น ทั้งในเชิงสัญลักษณ์และให้คุณค่าทางจิตใจ ชาวญี่ปุ่นที่ผูกพันกับธรรมชาติและมีความเชื่อเรื่องสัตว์มงคลจึงมักจะนำเสนอความเชื่อเหล่านี้ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ

ธิดารัตน์ ชัยปลัด (2560) เขียนบทความวิจัยเรื่อง ความคิด ความเชื่อของชาวญี่ปุ่นต่อสิ่งมงคลสำหรับพกพา กล่าวว่า ชาวญี่ปุ่นนิยมพกเครื่องรางเพื่อความสบายใจเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เมื่อพกเครื่องรางแล้วจะนำโชคดีมาให้แก่ผู้พกพา ความเชื่อเรื่องสัตว์เป็นสิ่งมงคลสำหรับคนญี่ปุ่นทำให้

เครื่องรางพหุพามักจะออกแบบเป็นรูปสัตว์หรือสัญลักษณ์ของสัตว์นั้นๆสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อสัตว์ในลักษณะต่างๆทั้งด้านตำนานและคุณสมบัติของสัตว์นั้นนอกจากนี้อาจจะกล่าวได้ว่าสัตว์ที่นำมาออกแบบหรือเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งมงคลสำหรับพหุพอาจเป็นสิ่งเสริมให้เครื่องรางเหล่านั้นมีพลังในการเป็นสิ่งมงคล อีกทั้งความคิดด้านสังคมที่พหุพเครื่องรางยังสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่และภูมิปัญญาของชาวญี่ปุ่นในยุคสมัยต่างๆได้

8. ผลการศึกษา

8.1 ตัวละครหลัก สีสโตะ สัญลักษณ์แทนวัฒนธรรมดั้งเดิม

วรรณกรรมเรื่องแท็กซีมีแมว มีตัวละครหลักซึ่งเป็นตัวดำเนินเรื่องอยู่สองตัว ได้แก่ สีสโตะ และมีโกะงามิ ในหัวข้อนี้เราจะกล่าวถึงลักษณะนิสัยของสีโตะก่อนที่จะได้พบกับมิโกะงามิซึ่งเป็นตัวละครอีกตัวที่ส่งผลต่อเนื้อเรื่อง แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงลักษณะนิสัยของสีโตะ จะขอกล่าวถึงลักษณะของคนญี่ปุ่นในสังคมแบบดั้งเดิมเพื่อให้เห็นประเด็นนำเสนอได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในสังคมญี่ปุ่นเน้นความสำคัญระหว่างบุคคลและกลุ่ม ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ทำอะไรภายใต้กรอบบรรทัดฐานของกลุ่ม เช่น การแต่งกาย ความประพฤติต่างๆในการใช้ชีวิต การเข้าไปทำงานในหน่วยงานญี่ปุ่นไม่ใช่เพียงการทำสัญญาเพื่อค่าจ้างเท่านั้น แต่หมายถึงการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยสังคมที่ใหญ่ขึ้นทำให้ค่านิยมหลักของคนญี่ปุ่นคือการ กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คนญี่ปุ่นมักเห็นว่าการตัดสินใจในเรื่องต่างๆไม่ควรอยู่ที่คนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวแต่ควรมาจากการปรึกษาหารือกัน การใช้ชีวิตเป็นกลุ่มของชาวญี่ปุ่นทำให้คนญี่ปุ่นมีลักษณะนิสัยเป็นคนนุ่มนวล อ่อนโยน และค่อนข้างสงบ คนญี่ปุ่นมักจะไม่ส่งเสียงดังตะโกน และไม่แสดงอารมณ์โกรธหรือรัก ไม่เอาแต่ใจตนเอง และไม่ค่อยปฏิบัติอะไรตรงๆ การพยายามสะกดกลั่นอารมณ์อยู่เสมอทำให้คนญี่ปุ่นมักจะยิ้มอยู่เสมอ ลักษณะนิสัยเช่นนี้เป็นอาจเป็นผลมาจากการให้ความสำคัญของกลุ่ม (เอ็ดวิน โอ โรเซาเออร์ 2524: 115-123)

ลักษณะเช่นนี้ปรากฏอยู่ในตัวละครหลักของเรื่องแท็กซีมีแมวอย่างสีโตะหลายประการ เช่น สีโตะเป็นคนที่ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ให้ความสำคัญกับการทำตามกฎระเบียบ เคารพกฎในการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่นตอนหนึ่งในหนังสือ สีโตะขับรถตามเครื่องนำทางพาผู้โดยสารเลยจุดหมาย ผู้โดยสารบอกให้เขาเลี้ยวกลับไปซึ่งทางนี้ผิดกฎหมายจราจร สีโตะเลือกไม่ขับตามที่ผู้โดยสารบอก ทำให้ผู้โดยสารพอใจและเขียนจดหมายร้องเรียนเขา

“ไปเร็วเข้าเถอะน่า เข้าซอยนี้แหละ เลี้ยวซ้ายออกทางหลวงก็ถึงแล้ว”
 “เอ่อ... มันห้ามเข้านะครับ” ผมตอบเสียงเบาหวิว ไม่ได้เกินจริงเลยหากจะบอกว่าที่ต้องสุดลม
 หายใจเข้าลึกๆเพื่อพูดประโยคนี้ จากนั้นผมไม่รอฟังคำตอบ เข้าเกียร์แล้วขับออกไปตามที่เครื่อง
 นำทางบอกโดยไม่เลี้ยวเข้าซอย

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 11)

จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า แม้สีโตมุจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองแต่เขาก็กลับเลือก
 ทำในสิ่งที่ถูกต้องมากกว่า โดยความคิดเช่นนี้เป็นแนวความคิดให้ความสำคัญแก่ส่วนรวมของคนญี่ปุ่น
 เช่นกัน

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าการใช้ชีวิตเป็นกลุ่มของชาวญี่ปุ่นทำให้คนญี่ปุ่นไม่แสดงอารมณ์โกรธและไม่
 ค่อยปฏิเสธอะไรตรงๆเพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้ต้องพยายามระงับอารมณ์อยู่เสมอ
 สีโตมุเองมีลักษณะเช่นนี้ปรากฏอยู่เช่นกัน เมื่อต้องประสบกับเหตุการณ์ไม่ดี สีโตมุเลือกจะแบกความรู้สึก
 แยกไว้กับตัวและระบายออกเวลาอยู่คนเดียว จากจุดนี้ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า สีโตมุเลือกที่จะระงับ
 อารมณ์สงบนิ่ง ไม่แสดงอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจซึ่งเป็นลักษณะเด่นของคนญี่ปุ่น

เวลาอยู่คนเดียวในรถ ผมจะกลายเป็นคนขี้นั่นทันที พอผู้โดยสารเจ้าปัญหาลงจากรถ ผมจะพ่นสิ่ง
 ต่างๆที่อยากพูดแบบไม่ยั้ง จากนั้นก็จะรู้สึกเกลียดตัวเองอย่างรุนแรง เพราะสุดท้ายมักจะสรุปได้
 ว่าคนที่ผิดก็คือตัวผมเอง เคยได้ยินเขาพูดกันบ่อยๆว่า ถ้าได้ตะโกนด่าบ้าง จิตใจจะปลอดโปร่งขึ้น
 หรือถ้าได้ร้องไห้ฟูมฟามบ้างก็จะรู้สึกโล่งขึ้น ในกรณีของผมยิ่งทำกลับยิ่งรู้สึกแยลงเรื่อยๆ

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 12)

นอกจากนี้สีโตมุยังเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนเอง คนญี่ปุ่นให้ความสำคัญ
 กับการศึกษาเป็นอย่างมาก เยาวชนญี่ปุ่นมากกว่าครึ่งไปเรียนกวดวิชาเพิ่มเติม ดังนั้นอาชีพที่ส่งเสริม
 ระบบการศึกษาของญี่ปุ่นอย่างอาชีพครูจึงเป็นอาชีพสำคัญในสังคมญี่ปุ่น ครูไม่เพียงแต่รับผิดชอบ
 พฤติกรรมของเด็กในห้องของตนเท่านั้น ยังรวมไปถึงชีวิตส่วนตัว แรงจูงใจในการใช้ชีวิต และมีส่วน
 รับผิดชอบในความสำเร็จของเด็กนักเรียนอีกด้วย (เอซุระ เอฟ.โวลเกิล 2528: 204-208) เพราะแรงกดดัน
 จากสังคมและความคิดเห็นส่วนรวมของสีโตมุทำให้เขารู้สึกว่าตนทำประโยชน์แก่สถาบันการศึกษาได้ไม่

พอดี เมื่อเทียบกับมาอาโอะภรรยาของเขาซึ่งทำงานเป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนเดียวกัน สตีโตมูจึงตัดสินใจลาออกจากการเป็นครูไปทำอาชีพอื่น

ผมทุ่มเทให้กับการเป็นครูมาตลอด จนกระทั่งรู้ว่ามันเกินความสามารถของตัวเองจึงลาออกมาเมื่อห้าปีก่อน

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 82)

อุตสาหกรรมงานได้แล้ว ผมจะไม่ยอมปล่อยให้หลุมมือเด็ดขาด ผมไม่อยากถูกทิ้งให้โดดเดี่ยวโดยภรรยาและลูกมากไปกว่านี้ เรื่องนี้เสมือนแรงผลักดันให้ผมขับแท็กซี่ต่อไป แม้จะเป็นอาชีพที่ไม่ถนัดเอาเสียเลย

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 14)

บทความในใจนี้ก็แสดงให้เห็นถึงความคิดที่รับผิดชอบตนเองต่อสังคม แม้สตีโตมูจะไม่อยากทำงานเป็นคนขับแท็กซี่เพราะเขามนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี และไม่ชอบสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นแต่เขาต้องฝืนทำงานนี้ต่อเพราะไม่อาจเอาแต่ใจตัวเองและลาออกจากงานเพื่อหางานใหม่ไปเรื่อยๆได้ ในสังคมญี่ปุ่น ความเป็นตัวของตัวเองมักจะใช้ในความหมายเห็นแก่ตัวมากกว่าการรับผิดชอบต่อตัวเอง (เอ็ดวิน โอ โรเซาเออร์, 2524: 125) ดังนั้นแม้ว่าอาชีพนี้จะไม่ใช่ว่าสิ่งที่เขาถนัด เขาก็ไม่อาจเลิกกลางคันได้

ในสังคมของคนญี่ปุ่นเองมีลักษณะจริงจังกับการทำงาน และให้ความสำคัญกับความอดสาหัสในการทำงานมาก (คาทสึยูกิ ฮาเซงาวะ, 2547: 120-121) สตีโตมูจึงถูกกดดันจากสภาพสังคมที่มีแต่การแข่งขันแบบสมัยใหม่ ทำให้เขามีความเครียดในแง่ลบกับตัวเองเพราะรู้สึกว่าจะตนรับผิดชอบหน้าที่ได้ไม่ดี

คนเราจะเขียนข้อผิดพลาดได้ต่อเมื่อรู้ว่าผิดพลาดตรงไหน แต่สำหรับคนอย่างผมที่คิดว่าชีวิตตัวเองนี้แหละคือความผิดพลาด ควรจะเริ่มเขียนจากตรงไหนกัน วันไหนจิตตกมากๆ ผมนึกอยากจะเขียนว่า ผิดเองที่เกิดมา ผมใฝ่ฝันอยากจะมีชีวิตแบบคนคิดบวก มองออกว่าตัวเองผิดตรงไหนและตั้งเป้าหมายใหม่ได้ทุกวัน

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 70)

นอกจากนี้ในครอบครัวของคนญี่ปุ่นสมัยใหม่ ผู้หญิงมีบทบาทภายในบ้านอย่างมาก ผู้หญิงจะเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ เช่น ครอบครัวควรจะอยู่ที่ไหน ลูกๆควรจะเรียนที่ไหน ทั้งการดูแลบ้าน ให้การศึกษาและอบรมลูก ดูแลบัญชีการเงินของครอบครัวโดยผู้ชายจะยกเงินเดือนของตัวเองให้ภรรยา แล้วภรรยาจะให้เงินติดกระเป๋าสามีในแต่ละวันไปทำงานโดยปกติแล้วจะให้แค่พอใช้เท่านั้น (Robert C.Christopher,2531 : 38)ครอบครัวของสีโตมูเองก็เช่นกัน ภรรยาของสีโตมูทำหน้าที่ดูแลทุกอย่างภายในบ้านอีกทั้งเธอยังเป็นครูสอนหนังสือที่เก่งมากจึงทำให้เธอเหมือนเป็นเสาหลักของครอบครัว สีโตมูที่รู้สึกว่าเขาได้รับผิดชอบหน้าที่ได้ไม่ดีทั้งในฐานะของพ่อและลูกจ้าง ทำให้ความสัมพันธ์ของเขากับคนในครอบครัวไม่ค่อยดี

มาอาโกะ เธอเคยพูดว่าแม้จะเป็นครอบครัวเดียวกันแต่ก็ต่างคนต่างจิตใจ ถ้าไม่มีกฎยอมฟังลงสักวัน เธอคอยกำหนดอะไรต่อมิอะไรให้ และมักจะขบคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้หนทางที่ดีที่สุดและเป็นที่ยอมรับได้เสมอ รู้สึกว่ารู้สึกว่าคุณสาวของผมจะได้ชื่อแม่มาเต็มๆ ระยะเวลาหลังผมมักจะเห็นสองแม่ลูกปรึกษาหารือเพื่อกำหนดอะไรต่อมิอะไรภายในบ้าน หากวาดภาพเพื่อจัดลำดับขั้น คงได้รูปสามเหลี่ยมคว่ำซึ่งมีภรรยาและลูกเป็นสองมุมด้านบนส่วนผมถูกทิ้งโดดเดี่ยวอยู่ไกลๆตรงมุมล่างสุด

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 43)

จากหลายเหตุการณ์ของตัวละครจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของตัวละครสีโตมูนั้นแสดงออกมาโดยมีแนวคิดการเน้นความเป็นส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวเป็นหลัก อีกทั้งสีโตมูมีลักษณะนิสัยพูดน้อย สงบนิ่ง ไม่ค่อยแสดงอารมณ์และไม่ค่อยปฏิเสธอะไรตรงๆซึ่งเป็นลักษณะเด่นของคนญี่ปุ่น และสีโตมูมองตัวเองในแง่ลบเพราะเขาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบันนั้นอาจวิเคราะห์ได้ว่า สีโตมูเป็นตัวแทนวัฒนธรรมญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมที่กำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายในเรื่องแท็กซี่มีแมว

8.2 ตัวละครหลัก มิโกะงามิสัญลักษณ์แทนความเชื่อ

8.2.1 มิโกะงามิ กับบทบาทเชิงสัญลักษณ์

นอกจากสีโตมูซึ่งเป็นตัวละครหลักแล้ว มิโกะงามิ ก็เป็นอีกตัวละครหลักที่ส่งผลอย่างมากต่อการดำเนินเรื่อง นับตั้งแต่ที่สีโตมูได้พบกับมิโกะงามิ ชีวิตของเขาก็เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ได้พบผู้มากมาตลอดจนเหตุการณ์ที่ช่วยให้เขาได้เรียนรู้และเติบโต เช่นการยื่นหยัดทำเพื่อใครสักคน การมีเป้าหมายใน

ชีวิต มิโกะงามิมีลักษณะตรงตามเมฆนำโชคหรือเมฆงักที่จะมีลักษณะเป็นเมฆลายสามสี ได้แก่สีขาว น้ำตาล ส้ม ตามความเชื่อของคนญี่ปุ่นเมฆสามสีลักษณะนี้เป็นเมฆนำโชคอาจจะกล่าวได้ว่า มิโกะงามิเป็นตัวแทนของโชคกลางซึ่งนำพาความโชคดีมาให้ โดยมีโกะงามิเข้ามาทำหน้าที่ช่วยชี้ทางแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตให้แก่สึโตมุ และยังเป็นสะพานที่ช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้คนเข้าด้วยกัน ทั้งคนที่มีค่านิยมสมัยใหม่ และคนรุ่นเก่าที่มีค่านิยมแบบดั้งเดิม โดยในบทนี้จะกล่าวถึงความสำคัญของมิโกะงามิ บทบาททางความเชื่อและตัวช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ให้ได้ทราบดังนี้

8.2.2 มิโกะงามิกับความโชคดี

“แล้วจะมาหาใหม่ะมิโกะงามิซัง”

ผมเปลอเดิม “ซัง” ต่อท้ายชื่อไปด้วย แต่ท่าทางมันก็ใช่จริงๆ เป็นรุ่นพี่ที่ผ่านโลกมามากกว่าผม ผ่านประสบการณ์มากมายกว่าผม อีกร่างที่ซิงและน่าคร่ำคร่าอย่างมิโกะงามิก็ทำให้ผมคล้อยตามว่าควรจะให้เกียรติมันด้วย

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 36)

สึโตมุพบกับมิโกะงามิในตอนที่สวนสาธารณะ จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ตัวละครมิโกะงามิมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อของคนญี่ปุ่น โดยปกติคนญี่ปุ่นจะเติมคำว่า “ซัง” ต่อท้ายชื่อคนที่อาวุโสกว่าหรือเป็นการแสดงความสุภาพให้เกียรติคู่สนทนา ส่วนคำว่า “งามิ” แปลตรงตัวแปลว่าเทพเจ้า โดยคำว่างามิมักจะใช้ต่อท้ายชื่อของเทพ มิโกะเป็นคำเรียกสาวบริสุทธิ์ที่จะไม่แต่งงาน ได้รับการฝึกสอนให้เป็นผู้ที่รับใช้เทพเจ้าและมีความสามารถติดต่อกับเทพเจ้าได้ มิโกะงามิ จึงเป็นคำที่ใช้เรียกบุตรของเทพเจ้าญี่ปุ่น ชื่อของมิโกะงามิอาจจะเป็นการสื่อให้เห็นว่า มิโกะงามิเป็นตัวแทนของความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เข้ามาเป็นตัวช่วยให้กับสึโตมุ

หลังจากที่สึโตมุเห็นมิโกะงามิโดนผู้โดยสารสองแม่ลูกใช้หินขว้างปาจนต้องหนีออกจากท่อน้ำสึโตมุก็โกรธเคืองแม่ลูกคู่นี้อยู่ในใจเมื่อส่งผู้โดยสารคนดังกล่าวแล้วสึโตมุจึงรีบกลับไปหามิโกะงามิ สึโตมุพบว่าผู้โดยสารคนเมื่อครู่ลืมโทรศัพท์มือถือไว้ จึงถือลงไปหามิโกะงามิเล่น ปรากฏว่ามิโกะงามิไม่เพียงแต่เพียงเล่น มันยังฉีรดโทรศัพท์อีกด้วย สึโตมุรู้สึกประทับใจมิโกะงามิและได้เรียนรู้บางสิ่งในเวลาเดียวกันนั่นคือ การต่อสู้เพื่อเป้าหมายของตัวเองและการแสดงจุดยืนในพื้นที่ของตัวเองซึ่งมิโกะงามิเป็นคนสอนให้รู้

“มิโกะงามิซัง ร้ายเหมือนกันนะเนี่ย”

ตอนนั้นเอง ผมรู้สึกเหมือนในร่างกายมี “ช่องระบายอากาศ”

ตาต่อตา ฝีต่อฝี มิโกะงามิซังสอนผม ที่ของเรา เราก็ต้องต่อสู้แย่งชิงมันกลับมา

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 35)

สีโตมูคิดมาตลอดว่าเขาสื่อสารกับคนอื่นไม่เก่ง และยังมีมนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี หลังจากที่สีโตมูได้พามิโกะงามิมาทำงานด้วย เขาก็ได้รับคำชมจากลูกค้าเป็นครั้งแรกเพราะมีมิโกะงามิเป็นตัวกลางทำให้เขากลับมาพูดคุยกับผู้โดยสารมากขึ้น และผู้โดยสารก็กล่าวว่าได้กอดมิโกะงามิแล้วรู้สึกสบายใจ อาจจะวิเคราะห์ได้ว่ามิโกะงามิเป็นตัวแทนของสิ่งพิเศษตามความเชื่อที่นำพาโชคดีและความสุขมาให้ ทำให้ผู้คนที่ได้อยู่ใกล้ๆ รู้สึกผ่อนคลาย อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาการเข้าหาคนอื่นให้สีโตมู สีโตมูเริ่มที่จะตั้งเป้าหมายและหาเส้นทางการใช้ชีวิตของตัวเองโดยมีเรื่องราวของผู้โดยสารที่ผ่านเข้ามาเป็นสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ และเติบโตขึ้น โดยมีมิโกะงามิคอยสอนสิ่งต่างๆ

“แกเนี่ยอดเลยนะ” ผมชื่นชมจากใจจริง

มิโกะงามิซังที่แหละทำให้ผมสื่อสารกับคนอื่นได้ขนาดนี้ คำขอบคุณผุดขึ้นในหัว

“ขอบคุณนะ” ผมตั้งใจเปล่งเสียง เวลาจะขอบคุณใครผมรู้สึกว่าควรจะมีเสียงออกมาเป็นคำพูด

เมื่อก่อนผมเคยคิดว่าการถ่ายทอดความรู้สึกโดยใช้คำพูดมันน่ารำคาญ แต่ไม่จริงหรอก

การพูดในสิ่งที่คิด จริงอยู่ว่าจะทำให้เกิดเรื่องราวต่างๆ แต่ก็อาจเป็นจุดเริ่มต้นของอะไร

บางอย่างเช่นกัน ผมเองก็ย่อมมีชีวิตในแบบของผม ดังนั้นอะไรที่ทำได้ตอนนี้ ก็ลงมือทำเถอะ ผม

อาจจะคิดได้แค่ตอนนี้ก็ไม่นานอาจจะถอดใจหันหลังกลับ แต่แม้จะเป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่ง การ

ได้รู้สึกแบบนี้ก็วิเศษมากทีเดียว

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 66-67)

8.2.3 มิโกะงามิผู้แนะนำทางแก้ปัญหา

มิโกะงามิไม่เพียงแต่เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์เท่านั้น ผู้เขียนยังสื่อให้เห็นมิโกะงามิในด้านการช่วยปลดปล่อยจิตใจผู้คนที่ด้วย ผู้โดยสารคนหนึ่งชื่อโนะมิยะซึ่งเป็นหัวหน้าแผนกของบริษัทแห่ง

หนึ่งจะเรียกใช้บริการแท็กซี่เพื่อมาเล่นกับมิโกะงามิเท่านั้น เหตุผลเป็นเพราะเขารักแมว แต่ภรรยาที่บ้านรักสุนัข เขาจึงไม่สามารถเลี้ยงแมวได้ อีกทั้งเขายังเกลียดสุนัขด้วยทำให้เกิดความเครียด โดยตัวละครได้กล่าวออกมาในบทหนึ่งว่า

“เวลาเดียวที่รู้สึกผ่อนคลายคือตอนได้เล่นกับเจ้าเหมียวบนรถแท็กซี่ อาจจะฟังดูน่าอาย แต่สำหรับผมเวลาครึ่งชั่วโมงในแท็กซี่คันนี้ช่วยเติมเต็มชีวิตผม” ลูกค้ากล่าว
ขนาดนั้นเลย? สุดยอด มิโกะงามิซัง ! สตีโตมุด

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 204)

“วันนี้ช่วยไปส่งที่บริษัทได้ไหมครับ ผมเคยคิดว่านั่งแท็กซี่ไปทำงานมันไม่สมควร แต่วันนี้พอได้คุยกับคุณ ผมถึงได้รู้ว่าแมวแต่ยึดติดกับเรื่องไม่เป็นเรื่อง ผมอยากลองทำให้จังหวะชีวิตมันรวนดูบ้างครับ” นิโนะมียะกล่าว

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 206)

ผู้โดยสารที่ชื่อนิโนะมียะรู้สึกว่าการได้พบกับมิโกะงามิเป็นการเติมเต็มชีวิตของเขา ทำให้เขาอยากลองทำอะไรใหม่ๆอย่างการนั่งแท็กซี่ไปทำงานซึ่งเป็นสิ่งที่เขาไม่เคยทำมาก่อน เห็นได้ว่าไม่ใช่เพียงสตีโตมูเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่ได้พบมิโกะงามิ ตัวละครรองที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็กับมิโกะงามิก็เช่นกัน

นอกจากมิโกะงามิจะเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาการเข้ากับคนอื่นไม่เก่งให้สตีโตมูแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้สตีโตมูมีเป้าหมายและกล้าแสดงความต้องการของตัวเองเป็นครั้งแรก ตอนที่เขาจะขอเลี้ยงมิโกะงามิไว้ในบ้านโดยรุริซึ่งเป็นลูกสาวเริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลงของพ่อในทางที่ดีขึ้นตั้งแต่ได้เจอกับมิโกะงามิ เธอจึงช่วยสนับสนุน

ทุกคนมารวมกันที่ห้องนั่งเล่น ผมเล่าเหตุการณ์ให้ทั้งสองคนฟังจนหมด เพื่อยืนยันว่าอยากให้มีมิโกะงามิซังมาเป็นสมาชิกในครอบครัว หลังนั่งมาสักพักมาอาโกะเปิดปากพูดซ้ำๆ

“คุณรู้ใช่ไหมว่าแมนชั้นเราห้ามเลี้ยงสัตว์ เจ้าเหมียวตัวใหญ่บ้านเราไม่มีที่พอสําหรับมัน สถานะทางการเงินของเราตอนนี้ไม่ได้เหลือใช้พอสําหรับมันนะ”

“พ่อเขาช่วยมันไว้ละ เมื่อก่อนเคยทำแบบนี้ที่ไหน เออแมวขึ้นแท็กซี่อาจจะเสียงหน่อย แต่ก็ก็เป็น

ไอเดียในแบบของพ่อแล้วนี่ก็เป็นครั้งแรกที่พ่อเล่าเรื่องงานให้หนูฟังด้วย น่าสนใจดีออก”
 รุริอุตุล่ำหืออกปาก มาอาโกะเลยเจียบไป ไม่นึกเลยว่าลูกจะเข้าข้างผมขนาดนี้

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 132-133)

แม้ว่ามาอาโกะจะไม่เห็นด้วยในตอนแรกแต่ภายหลังเธอก็ยอมให้เลี้ยงมิโกะงามิเอาไว้เพราะเธอเห็นว่าสีโตมุเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่แมนชั่นที่อาศัยอยู่ห้ามเลี้ยงสัตว์ เมื่อมีใบประกาศเตือนว่ามีคนแอบเลี้ยงสัตว์ส่งมาตามบ้านทำให้สีโตมุเริ่มกังวลว่าสิ่งที่เขานำมาทำนั้นอาจทำให้ครอบครัวเดือดร้อน อีกทั้งต่อมาบริษัทเริ่มวุ่นวายเพราะมีข่าวเรื่องที่เขาพามิโกะงามิขึ้นรถไปทำงานด้วยถูกเผยแพร่ออกไปทางบล็อกของผู้เขียนนิตยสารคนหนึ่ง ทำให้มีคนเข้ามาวิจารณ์เรื่องนี้ในทางลบเป็นจำนวนมาก และก่อนหน้านี้องสีโตมุก็โดนผู้โดยสารที่เมาทำร้ายร่างกาย มาอาโกะจึงเสนอให้สีโตมุลาออกแล้วกลับไปสอนหนังสือแทน แสดงให้เห็นว่าไม่ใช่เพียงรุริซึ่งเป็นลูกสาว มาอาโกะก็เห็นว่าสีโตมุในตอนนี้เป็นเปลี่ยนแปลงไปมากแล้วเช่นกัน กล่าวได้ว่าเพราะมิโกะงามิทำให้สีโตมุเติบโตไปในทางที่ดีขึ้น เพียงแต่ตัวสีโตมุยังไม่รู้สึกตัว

“กลับไปสอนหนังสือสิ” มาอาโกะกล่าว

“ผมเคยบอกหลายหนแล้วว่าเป็นไปไม่ได้”

“เป็นไปได้สิ มิโกะงามิซึ่งทำให้ครอบครัวเราเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ตัวคุณเองก็เปลี่ยนนะ”

“ผมอาจจะกล้าพูดมากกว่าเดิมบ้าง แต่ก็ไม่ได้เปลี่ยนขนาดนั้น...”

“เปลี่ยนสิ คุณแค่ไม่รู้ตัวต่างหาก คุณผ่านเรื่องใหญ่ๆที่ทำทนายมาแล้ว ต่อไปไม่ว่าอะไรคุณก็ทำได้ทั้งนั้น เลิกอยู่แบบหลบๆซ่อนๆซะที ฉันตั้งใจแล้วว่าถ้าเพื่อมิโกะงามิซึ่งละก็ ถึงจะต้องย้ายออกจากที่นี่ก็ยอม”

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 284)

ทางบริษัทของสีโตมุถูกเจ้าหน้าที่รับผิดชอบทางกฎหมายเข้ามาตรวจสอบเพราะทำธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากสัตว์เป็นสิ่งผิดกฎหมายหากไม่มีใบอนุญาต สีโตมุจึงต้องพามิโกะงามิกลับไปอยู่ที่บ้าน เขาพยายามต่อสู้เพื่อพามิโกะงามิมาทำงานร่วมกันอีกครั้งด้วย ทำให้เขาต้องไปเรียนที่สถาบันเป็นระยะเวลาหนึ่งปีให้ได้ใบรับรองเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้ประโยชน์จากสัตว์ และบริษัทก็ต้องยื่นเรื่องขอประกอบกิจการเช่นกัน ตอนแรกสีโตมุคิดยอมแพ้แต่เพราะมิโกะงามิไม่ได้อยู่บนรถแท็กซี่ทำให้ซึมและแกลงไปอย่างรวดเร็ว สีโตมุจึงตัดสินใจอย่างเด็ดขาดเพื่อพามิโกะงามิกลับมาเร่รังอีกครั้ง ในที่สุดเขาก็ทำ

สำเร็จ จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าสีโตมูเปลี่ยนไปอย่างมาก จากที่เขาไม่เคยตั้งใจทำอะไรจริงจัง ไม่เคยพยายามอย่างสุดความสามารถเพื่อใคร ก็ได้ทำทุกอย่างเพื่อมิโกะงามิ เขากลายเป็นคนที่มีความเข้มแข็ง จริงจังและพึ่งพาได้ในที่สุด

สุดท้ายสีโตมูก็สามารถพามิโกะงามิกลับไปทำงานด้วยกันได้อีกครั้ง พวกเขาก็ได้ทำงานด้วยกันตลอดทั้งวัน สีโตมูพามิโกะงามิไปนั่งกินข้าวที่สวนสาธารณะที่พวกเขาเคยพบกัน และมิโกะงามิก็ได้ตายจากไปในที่สุด ในบทสุดท้ายสามารถวิเคราะห์ได้ว่า มิโกะงามิซึ่งเข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือสีโตมู เป็นครูผู้คอยชี้นำเรื่องการอยู่ร่วมในสังคม การเข้าหาผู้อื่น เมื่อสีโตมูค้นพบสิ่งที่ตนตามหามาตลอด ทั้งเส้นทางชีวิต ความฝัน เป้าหมาย และได้เปลี่ยนแปลงตัวเองแล้วมิโกะงามิจึงได้จากไปเงียบๆเหมือนตอนที่มันเข้ามานั่นเอง สีโตมูซึ่งผ่านเหตุการณ์มากมายจนเขาค้นพบเส้นทางของตัวเองแล้วว่าแม้เขาจะพูดคุยกับใครไม่เก่ง แต่เขาสามารถเป็นผู้ฟังที่ดีและเป็นครูที่ดีได้ เขาพบว่าสิ่งที่เขาอยากเป็นมาตลอดก็คือการเป็นครูนั่นเอง

ผมโชคดีที่ได้เจอมิโกะงามิซัง ทำให้ผมได้ประสบการณ์ ครั้งแรกในชีวิต หลายต่อหลายอย่าง จากที่เคยเอาแต่วิ่งหนี ไม่ยอมรับแม้กระทั่งตัวเอง ผมคิดได้แล้วว่าแม้ความเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แต่หากสั่งสมไปเรื่อยๆ คนเราย่อมมีทางไปได้ มิโกะงามิหลบอยู่ ผมนอนมองใบหน้านั้นรู้สึกสบายใจจนใกล้เคลิ้มหลับ “ฝันดีนะ มิโกะงามิซัง” นับจากนั้น มิโกะงามิซังก็ไม่ตื่นขึ้นมาอีกเลย

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 349)

8.2.4 มิโกะงามิผู้เป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์

มิโกะงามิมิบทบาทเป็นตัวแทนสิ่งศักดิ์สิทธิ์นำพาความโชคดีมาให้ และครูผู้สอนวิธีแก้ไขปัญหาการปรับตัวให้สีโตมูได้เติบโตขึ้น มิโกะงามียังมีอีกบทบาทสำคัญคือเป็นตัวช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีค่านิยมสมัยใหม่กับคนรุ่นเก่าที่มีค่านิยมแบบดั้งเดิม และคนในรุ่นเดียวกัน ให้เข้าใจกันมากขึ้น จากที่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสีโตมูและสมาชิกครอบครัวในหัวข้อของสีโตมูว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกันไม่ค่อยราบรื่นเพราะสีโตมูเป็นที่พึ่งพาไม่ได้ หลังจากที่ได้พบมิโกะงามิเป็นตัวเชื่อมสัมพันธ์ครอบครัวของสีโตมูเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นจากเหตุการณ์ที่รู้ริ ลูกสาวของสีโตมูเห็นพ่อมีความพยายามที่จะรับมิโกะงามิเป็นสมาชิกในครอบครัวเธอก็จะช่วยสนับสนุนอย่างเต็มที่ ความสัมพันธ์ระหว่าง

สีโตมุและลูกสาวจึงค่อยๆดีขึ้น และภายหลังมาอาโอะภรรยาของสีโตมุที่เห็นความพยายามและความตั้งใจของเขาก็ค่อยๆยอมรับในตัวสีโตมุเช่นกัน

นอกจากสมาชิกในครอบครัวแล้ว มิโกะงามิยังเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้คนอีกหลายรูปแบบ เช่น ระหว่างสีโตมุกับผู้โดยสาร ในตอนหนึ่งของเนื้อเรื่อง วันหยุดสีโตมุได้ไปตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลได้พบกับหญิงชราที่เคยนั่งแท็กซี่ของเขามาก่อน เธอขอให้สีโตมุขับรถไปส่งเธอที่บ้าน แต่เพราะไม่ได้ทำงานสีโตมุจึงไม่มีรถมาด้วย เขาจึงขี่จักรยานที่นำมาไปส่งหญิงชราที่บ้าน หญิงชรานึกว่าเขาเปลี่ยนมาทำอาชีพขี่จักรยานรับส่งคนเพราะไม่มีงานทำจึงปลอบใจเขาหลายประโยค ทำให้สีโตมุรู้สึกดีกับการเข้าหาผู้อื่น และเปิดใจลองพยายามคุยกับคนอื่นมากขึ้นเช่นกัน เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เขาสัมผัสได้ถึงสิ่งดีๆที่เคยมองข้าม

ตอนผมพูดว่า ‘ไม่ได้ทำงาน’ ดูเหมือนคุณยายจะได้ยินว่า ‘ไม่มีงาน’ มิน่าถึงคุยกันไม่เข้าใจ แต่ก็ดีแล้วที่ตัดสินใจให้แกซ้อนท้ายมา เรื่องพรรคนี้คนอย่างผมไม่เคยทำได้ ในหัวจินตนาการเห็นภาพสายลมเย็นๆ ลอดเข้ามาในร่างกายผ่านช่องเล็กๆเท่าปลายเข็มที่เจ้าแมวเจาะไว้ให้ ที่ไม่มีงานก็เฉพาะช่วงนี้แหละ... น่าแปลกที่หัวใจผมเต้นตึกตักขึ้นมา

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 45)

ต่อมาสีโตมุได้รับผู้โดยสารคนหนึ่งซึ่งเป็นหญิงชราเช่นกัน มิโกะงามิมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างสีโตมุและลูกค้าเชื่อมความสัมพันธ์ให้เปิดใจคุยกัน ทำให้หญิงชราเล่าเรื่องราวที่เธอจำใจแยกลูกสะใภ้และหลานสาวไม่ให้เจอกันเพราะปัญหาทางครอบครัว และมิโกะงามิยังเข้าไปคลอเคลียหญิงชราทำให้เธอนึกถึงแมวของเธอและหลานเคยเลี้ยงเอาไว้ เธอจึงเปลี่ยนใจใช้บริการแท็กซี่ของสีโตมุเพื่อแอบพาสองแม่ลูกมาพบกันอีกครั้ง กล่าวได้ว่ามิโกะงามิเป็นตัวเชื่อมให้ความสัมพันธ์ต่างสายใยโยงมาหากัน และยังช่วยดึงปมที่ค้างคาไว้ออกให้อีกด้วย หญิงชรารู้สึกดีขึ้นหลังจากที่เธอได้ระบายความในใจให้สีโตมุฟัง จึงขอบคุณเขาและมิโกะงามิ

“ฉันรู้สึกว่าคุณเป็นคนคุยง่าย มีคนเคยบอกไหม”

“ไม่เคยครับ ที่ครั้งแรกเลย” หญิงชราเผยยิ้มเป็นครั้งแรก รอยยิ้มของแกงดงาม

“พอได้กอดเจ้าหนูนี้แล้วสบายใจบอกไม่ถูก น่ารักจริง”

แกสวมบทบาทนี้เพื่อปกป้องทุกคน คนเราต่างมีเรื่องราวในชีวิต

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 66)

อีกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีโกะงามิมิบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง คนที่มีค่านิยมสมัยใหม่กับคนรุ่นเก่าที่มีค่านิยมแบบดั้งเดิม คือ ลูกค้าประจำของสีโตมุชื่อ โทโด เขาเป็นชายชราที่มักจะเรียกใช้บริการแท็กซี่เพื่อมาเล่นกับมิโกะงามิโดยเฉพาะ ในตอนหนึ่งระหว่างอยู่บนรถโทรศัพท์ของชายชราดังขึ้น แต่เขาไม่รู้วิธีรับสายจึงทำให้สายตัดไป โดยชายชรากล่าวว่าเป็นครั้งแรกที่มีสายเข้าโทรศัพท์เครื่องนี้เป็นลูกชายซื้อให้ จึงน่าจะมีแค่ลูกชายที่รู้เบอร์ แต่เนื่องจากไม่ได้เจอและไม่ได้ติดต่อกันเป็นสิบปีแล้ว ก่อนลงจากรถสีโตมุยังสังเกตเห็นที่ห้อยโทรศัพท์รูปตุ๊กตาแมว และตอนโทโดลงจากรถมิโกะงามิก็วิ่งตามลงไปด้วย สีโตมุจึงต้องลงจากรถเพื่อไปตาม มิโกะงามิยืนนิ่งมองโทโดอยู่ที่ปลายเท้าทำให้โทโดนึกถึงแมวตัวเก่าที่เคยเลี้ยงไว้กับลูกชาย และเมื่อสีโตมุไปรับลูกค้าประจำอีกคนซึ่งเป็นผู้หญิงทำงานกลางคืนชื่อ กังกิ้ง เธอเล่าปัญหาชีวิตของเธอให้ฟังก่อนจะสารภาพความจริงว่า จริงๆแล้วเธอเป็นผู้ชาย เธอหนีออกจากบ้านมาทำงานแบบนี้และไม่เคยบอกพ่อ และก่อนจะลงจากรถสีโตมุก็สังเกตเห็นที่ห้อยโทรศัพท์รูปแมวเช่นกัน ผู้เขียนอาจต้องการสื่อให้เห็นว่าแมวไม่เพียงแต่เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์เท่านั้น ยังช่วยปลอบประโลมจิตใจผู้คนอีกด้วย และมีโกะงามิในบทบาทนี้เป็นตัวทำให้ตัวละครนึกถึงสายสัมพันธ์สุดท้ายที่ยังเหลืออยู่ระหว่างพ่อลูก

“อ๊ะ ที่ห้อยโทรศัพท์ แมวใช้ใหม่ครับ” สีโตมุกล่าว

“อ้อ มันติดมาด้วยตั้งแต่แรก เมื่อก่อนเคยเลี้ยง เป็นแมวพันธุ์ทาง ภรรยาที่ตายไปได้มาจากเพื่อนบ้าน ลูกชายผมรักมันมาก ตั้งชื่อว่าเจ้ากระพรวน ตอนมันตายเจ้าลูกชายร้องไห้ไม่หยุด พ่อเห็นโทรศัพท์ที่ส่งมามีที่ห้อยแบบนี้ด้วย ก็เลยรู้ว่าลูกชายผมคงยังไม่ปล่อยวาง”

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 189)

“เจ้านี้อาจจะรู้ก็ได้นะ เจ้ากระพรวนก็เหมือนกัน แมวมันรู้ว่าตอนไหนเราอ่อนแอ คนที่ยังไม่ปล่อยวางอาจจะไม่ได้มีแค่ลูกชายผมก็ได้” คุณโทโดกล่าว สายใยเส้นสุดท้ายที่ผูกโยงแก่กับคนในครอบครัวที่เหลืออยู่ข้างเปราะบาง แทบจะขาดผิงได้ทุกเมื่อ แต่เมื่อครู่แกคงรับรู้ได้ว่าสายใยนั้นยังคงอยู่ ที่คุณโทโดเอ็นดูมิโกะงามิคงเป็นเพราะที่ห้อยรูปแมวที่ลูกชายส่งมาให้

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 190)

ที่ห้อยโทรศัพท์มือถือรูปตุ๊กตาแมว ไม่ผิดแน่ เป็นแบบเดียวกับของคุณโทโดที่ขึ้นรถเมื่อวาน เข้าใจแล้ว ชื่อ กรังกริ่ง ของเธอ แมวที่คุณโทโดเคยเลี้ยงชื่อ กระพรวน หมายความว่า คุณกรังกริ่ง กับคุณโทโดเป็น... “อย่าลืมโทรหาคุณพ่อให้ได้นะครับ ผมว่าคุณพ่อของคุณต้องกำลังคอยอยู่ แน่ๆ”

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 202)

ไม่นึกไม่ฝันเลยว่าผู้โดยสารประจำของผมจะมีสายใยเชื่อมโยงกันในหลายรูปแบบ ผมรู้ว่าความ ควรก้าวก้าว แต่ก็คิดนึกอยากช่วยไม่ได้ สายใยของผู้คนที่มิโกะงามิซังชักพาให้มาพบกันท่ามกลาง สายใยนั้น ผมตั้งใจที่ได้สร้างช่วงเวลา que ทุกคนผ่อนคลายได้ ที่ผ่านมาผมกลัวการสร้างความสัมพันธ์ กับผู้อื่น พยายามอยู่เนิ่นๆ จะได้ไม่ข้องแวกกับใคร แต่ตอนนี้ผมได้เรียนรู้แล้วว่า ถึงจะทำตัวแบบ นั้นแต่ก็ยังมีคนอีกมากมายเชื่อมโยงสายสัมพันธ์กับผมอยู่ เป็นอีกเรื่องที่มีโกะงามิซังสอนผมว่าคน ไม่ได้อยู่ตัวคนเดียว

(ยูจิ นากาโมริ 2559: 208)

ไม่ใช่เพียงสีโตมุเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงที่ได้พบมิโกะงามิ ตัวละครรอง อื่นๆที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับมิโกะงามิก็เช่นกัน และจากหลายเหตุการณ์ทำให้สีโตมุได้เรียนรู้จากมิโกะ งามิ ทั้งความสัมพันธ์ของผู้โดยสารที่มีมิโกะงามิเป็นตัวเชื่อมโยง เมื่อก่อนสีโตมุรู้สึกว่าคุณเข้ากับคนในสังคม ไม่ได้จึ้รู้สึกแปลกแยก โดดเดี่ยว จึงพยายามไม่ข้องเกี่ยวกับใคร แต่เพราะมิโกะงามิสอนให้สีโตมุได้เรียนรู้ ว่าคนเราไม่สามารถอยู่ตัวคนเดียวได้ไม่ว่าอย่างไรเขาก็ต้องเชื่อมความสัมพันธ์กับคนอื่นในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งอยู่ดี ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์แบบใดหากเข้าใจและเรียนรู้ ก็สามารถอยู่ในสังคมได้ โดยที่ไม่แปลกแยกเช่นกัน จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่ามีโกะงามิมีบทบาทเป็นตัวแทนความโชคดี เป็นผู้สอนบทเรียน แก้ปมปัญหาต่างๆให้ยังเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนอีกด้วย

9.สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า ภายในวรรณกรรมเรื่องแท็กซี่มีแมวประเด็นศึกษาตัวละครหลักอย่าง สีโตมุซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นตัวแทนของคนญี่ปุ่นซึ่งมีค่านิยมแบบดั้งเดิมนั้น สรุปได้ว่าสีโตมุเป็นตัวแทนของ ค่านิยมแบบดั้งเดิมเพราะมีลักษณะเลือกที่จะสะกดกลิ่นอารมณ์ สงบนิ่ง ไม่แสดงอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ

ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของคนญี่ปุ่น มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนเอง ให้ความสำคัญกับส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว สีโตมุเป็นตัวแทนวัฒนธรรมญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมที่กำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และได้พบมิโกะงามิซึ่งเป็นตัวช่วยให้เขาสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมสมัยใหม่ได้

ส่วนประเด็นศึกษามิโกะงามิซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นตัวแทนสิ่งเหนือธรรมชาติเข้ามาช่วยเหลือตัวละครหลักให้ผ่านพ้นอุปสรรคพบว่า ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นว่ามีโกะงามิมีความพิเศษด้วยการใช้ชื่อที่มีคำว่าเทพเจ้าอยู่ และให้ตัวละครเรียกชื่อต่อท้ายด้วยคำว่าซังซึ่งเป็นการให้เกียรติ มิโกะงามิเป็นตัวแทนของสิ่งนำโชคตามความเชื่อของญี่ปุ่นว่าเป็นแมวกวัก และไม่เพียงแต่เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์เท่านั้น ผู้เขียนยังสื่อให้เห็นมิโกะงามิในด้านการช่วยปลดปล่อยจิตใจผู้คน และมีบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีค่านิยมสมัยใหม่กับคนรุ่นเก่าที่มีค่านิยมแบบดั้งเดิมให้เข้าใจกันมากขึ้น

ทั้งสองประเด็นที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทำให้เห็นว่า ภายในวรรณกรรมเรื่องแท็กซีมีแมวไม่เพียงแต่สอดแทรกธรรมเนียมของคนญี่ปุ่น วิถีชีวิตเอาไว้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องสิ่งนำโชคเป็นตัวช่วยให้การตัวละครผ่านพ้นปัญหา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่าการศึกษาวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่องแท็กซีมีแมวทำให้ได้รับความรู้หลายด้าน รวมถึงทำให้เข้าใจสภาพสังคมญี่ปุ่นในปัจจุบันโดยเฉพาะในสังคมการทำงานที่มีค่านิยมเปลี่ยนไป

จากที่กล่าวมา แท็กซีมีแมวเป็นวรรณกรรมแปลญี่ปุ่นที่สะท้อนสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ตลอดจนจนถึงปัญหาสังคมที่ปรากฏในช่วงเวลานั้นๆได้เป็นอย่างดี วิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาทฤษฎีการสร้างตัวละครอย่างถ่องแท้ รวมถึงไม่ได้ศึกษาครบทุกตัวละคร ศึกษาเพียงตัวละครหลักเท่านั้น หากต้องการศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้ ขอเสนอแนะประเด็นศึกษาทฤษฎีการสร้างตัวละครหลักและรองผ่านทัศนคติของผู้เขียน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คริสโทเฟอร์ โรเบิร์ต ซี. (2531). **กระซอกหัวใจญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: มติชน.

คาทสึยูกิ ฮาเซงาวะ. (2547). **นี่แหละ! คนญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.

ชนาภัทร สำเภาจันทร์. (2559). **ศึกษาความหมายแมวในภาพยนตร์ญี่ปุ่น**. บทความวิจัยคณะ

อักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดำรงค์ ฐานดี. (2545). **สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น**. สำนักพิมพ์มหาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธิดารัตน์ ชัยปลัด. (2560). **ความคิด ความเชื่อของชาวญี่ปุ่นต่อสิ่งมงคลสำหรับพอกพา**. บทความวิจัย

คณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรไพลิน สุวรรณฉวี. (2556). “การวิเคราะห์ตัวละคร เรื่องราโชมอน” .สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร

บัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เมธิษุ วรรณศักดิ์ภมร. (2555). **ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ที่สะท้อนผ่านเทศกาล ประเพณีและ**

พิธีกรรมของชาวญี่ปุ่น. บทความวิจัยคณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม. (2544). **ญี่ปุ่น 360 องศา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.

เอซุระ เอฟ.โวลเกิล. (2528). **ญี่ปุ่น ผู้เป็นหนึ่งใน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอ็ดวิน โอ โรเซาเออร์. (2524). **ญี่ปุ่น The Japanese**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

ทนพร ตรรัตน์สกุลชัย. (2558). **การอุปถัมภ์การแปลหนังสือภาษาญี่ปุ่นในไทย ด้านสังคมศาสตร์และ**

มนุษยศาสตร์ช่วง ค.ศ. 1970-1980. เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2561 เข้าถึงได้จาก

http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/Format_Checker/4/13.pdf